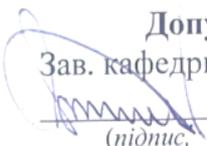

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Агробіотехнологічний факультет

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Допускається до захисту
Зав. кафедри лісового господарства

 (підпис, професор Терещенко В.І. вчене звання, прізвище, ініціали)

« 06 » серпня 20 24 р.

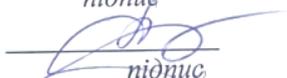
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
БАКАЛАВРА

АНАЛІЗ ЛІСОПОЖЕЖНОЇ СИТУАЦІЇ ТА СТАНУ
ПРОТИПОЖЕЖНОЇ ОХОРОНИ У МАРТИНІВЕЦЬКОМУ
ЛІСНИЦТВІ ФІЛІЇ «ДУБЕНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»
ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

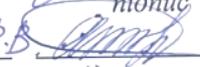
Виконав: Терещенко Володимир Іванович

підпис

Керівник: доцент Левандовська С.М.

підпис

Рецензент Ал. колег. стану, Лещук Р.В.
вчене звання, прізвище, ініціали

підпис

Я, Терещенко В.І., засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет агробіотехнологічний
Спеціальність 205 «Лісове господарство»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант ОП « Лісове господарство »
Л.В. доцент Левандовська С.М.
підпис, вчене звання, прізвище, ініціали
«06» червня 2024 р.

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачу**

Терещенку Володимирі Івановичу

Тема: Аналіз лісопожежної ситуації та стану протипожежної охорони у Мартинівському лісництві філії «Дубенське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Керівник роботи: Левандовська С.М., канд. біол. наук, доцент

Затверджено наказом ректора № 48/е від «04» лютого 2024 р.

Термін здачі здобувачем виконаної роботи
«03» 06 2024 р.

Вихідні дані: Матеріали лісовпорядкування філії «Дубенське лісове господарство» ДП «Ліси України», таксаційний опис лісових насаджень, книга обліку лісових пожеж лісогосподарського підприємства.

Перелік питань, які потрібно розробити:

1. Природні та економічні умови філії.
2. Структура лісового фонду господарства.
3. Аналітичний огляд літератури.
4. Стан протипожежної охорони у господарстві.
5. Висновки та пропозиції. Список літературних джерел.

АНОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі охарактеризовано динаміку і тенденції виникнення лісових пожеж в Україні, наведено результати досліджень щодо післяпожежного розвитку соснових деревостанів у філії «Дубенське лісове господарство» ДП «Ліси України».

Метою роботи було виявити особливості виникнення лісових пожеж у соснових деревостанах філії «Дубенське лісове господарство» ДП «Ліси України».

У ході виконання роботи:

- вивчено динаміку лісових пожеж та їх наслідки в Україні;
- визначено фактори, які сприяють виникненню лісових пожеж;
- зібрано статистичні дані про лісові пожежі у філії «Дубенське лісове господарство»;
- визначено особливості пірогенного пошкодження та післяпожежного розвитку соснових деревостанів у Мартинівецькому лісництві філії «Дубенське лісове господарство»;
- проаналізовано стан протипожежної охорони лісів від пожеж у досліджуваній філії;
- сформульовано висновки та рекомендації.

Кваліфікаційна робота викладена на 56 сторінках комп'ютерного тексту, з них 50 – основного тексту, складається з 5-ти розділів, висновків, рекомендацій виробництву, списку використаної літератури із 40 джерел, додатків та ілюстрована 12 таблицями і 8 рисунками.

Ключові слова: лісові пожежі, соснові деревостани, пірогенні пошкодження, післяпожежний розвиток.

ABSTRACT

The qualification work describes the dynamics and trends in the occurrence of forest fires in Ukraine, the results of research on the post-fire development of pine stands in the "Duben Forestry" branch of the State Enterprise "Forests of Ukraine" are given.

The purpose of the work was to identify the peculiarities of the occurrence of forest fires in the pine stands of the "Duben Forestry" branch of the State Enterprise "Forests of Ukraine".

In the course of work:

- studied the dynamics of forest fires and their consequences in Ukraine;
- factors contributing to the occurrence of forest fires are determined;
- collected statistical data on forest fires in the "Duben Forestry" branch;
- determined the features of pyrogenic damage and post-fire development of pine stands in the Martynivetsky Forestry of the "Duben Forestry" branch;
- the state of forest fire protection against fires in the investigated branch was analyzed;
- conclusions and recommendations are formulated.

The qualification work is laid out on 56 pages of computer text, of which 50 are the main text, consists of 5 chapters, conclusions, recommendations for production, a list of used literature from 40 sources, appendices and is illustrated with 12 tables and 8 figures.

Key words: forest fires, pine stands, pyrogenic damage, post-fire development.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ПРИЧИН ВИНИКНЕННЯ І НАСЛІДКІВ ПОЖЕЖ У ЛІСОВИХ ЕКОСИСТЕМАХ.....	9
1.1. Статистика лісових пожеж в Україні.....	9
1.2. Наслідки пожеж у лісових екосистемах	15
1.3. Напрями боротьби з пожежами у лісовому господарстві України...	17
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЛІЇ «ДУБЕНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ» ТА ПРИРОДНІ УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	20
2.1. Місцезнаходження та організаційна структура.....	20
2.2. Природно-кліматичні умови.....	25
2.3. Економічна характеристика регіону	29
2.4. Характеристика лісового фонду господарства	32
2.5. Лісогосподарська діяльність філії та охорона лісу.....	37
РОЗДІЛ 3. ПРОГРАМА ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ.....	41
3.1. Програма досліджень.....	41
3.2. Методика дослідження.....	41
РОЗДІЛ 4. ЛІСОПОЖЕЖНА СИТУАЦІЯ У ЛІСАХ ФІЛІЇ «ДУБЕНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	43
4.1. Характеристика лісового фонду щодо пошкодження лісовими пожежами	43
4.2. Післяпожежний розвиток соснових насаджень	47
4.3. Аналіз стану протипожежної безпеки у філії.....	49
РОЗДІЛ 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ У ФІЛІЇ «ДУБЕНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	52
5.1. Стан охорони праці на підприємстві	52
5.2. Аналіз небезпечних і шкідливих чинників	53
ВИСНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57
ДОДАТКИ	61

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бунь Р. А., Галюк О. П. Моделювання та просторовий аналіз емісії парникових газів в результаті лісових пожеж в Україні. *Пожежна безпека*. 2009. № 14. С. 12–19.
2. Ворон В. П. Наукові основи діагностики антропогенного пошкодження лісових екосистем. *Лісовий журнал*. 2011. № 1. С. 24–28.
3. Ворон В. П., Бондарук М. А., Коваль І. М., Целіщев О. Г. Рекомендації щодо комплексної оцінки стійкості рекреаційно-оздоровчих лісів, організації їх моніторингу та оптимізації рекреаційного лісокористування в них. Моніторинг та підвищення стійкості антропогенно порушених лісів: збірник рекомендацій УкрНДІЛГА. Харків: Нове слово, 2011. С. 10–112.
4. Ворон В. П., Лещенко В. О., Мельник Є. Є. Залежність виникнення пожеж від типів лісу і деревостанів та їх розвиток після пожеж. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.8. С. 64–71.
5. Ворон В. П., Мельник Є. Є. Тенденції виникнення пожеж у лісах зеленої зони міста Харків. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2009. Вип. 115. С. 207–214.
6. Ворон В. П., Сидоренко С. Г., Мельник Є. Є., Івашинюта С. В. Особливості розвитку дерев при різних типах пошкодження сосняків після низових пожеж. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2012. № 10. С. 148–154.
7. Генсірук С. А. Ліси України. Львів: Наук. тов. ім. Шевченка, Укр. держ. лісотехнічний університет, 2002. 496 с.
8. Геоботанічне районування Української РСР / відп. ред. А.І. Барбарич. К.: Наукова думка, 1977. 306 с.
9. Грунтознавство: підручник / за ред. Д. Г. Тихоненка. К. : Вища освіта, 2005. 703 с.

10. Закон України «Про охорону праці», 2002 р. *Урядовий кур'єр*, 2002. № 46. 23 с.
11. Зібцев С. В. Стан охорони лісів від пожеж в Україні та головні напрямки його покращення. *Науковий вісник Національного аграрного університету*. 2000. Вип. 25. С. 319–328.
12. Карта ґрунтів України. URL: <https://superagronom.com/karty/karta-gruntiv-ukrainy#x>
13. Качинський А. Б., Лавриненко С. І. Порівняльний аналіз стану навколишнього середовища України та окремих держав світу. *Стратегічна панорама*. 1999. №4. С. 140–149.
14. Кузик А. Д. Вплив радіальних і латеральних потоків на пожежонебезпечні властивості лісового середовища. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.16. С. 116–125.
15. Кузик А. Д. Експериментальні дослідження процесів висушування лісового горючого матеріалу. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.5. С. 31–37.
16. Кузик А. Д. Залежність пожежної небезпеки лісових насаджень від локальних лісівничих показників. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.6. С. 58–63.
17. Кузик А. Д. Значення узлісся у пожежній безпеці лісів. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.07. С. 67–74.
18. Кузик А. Д. Лісотипологічні засади пожежної безпеки лісів. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.14. С. 210–214.
19. Лісотакційний довідник / ред. С. М. Кашпор, А. А. Строчинський. Київ: Видавничий дім «Вініченко», 2013. 496 с.
20. Маринич О.М., Пархоменко Г.О., Петренко О.М., Шищенко П.Г. Удосконалена схема фізико-географічного районування України. *Український географічний журнал*. 2003. №1. С. 16–21.

21. Мельник Є. Є. Прогнозування пожежної небезпеки за умовами погоди в лісах зеленої зони міста Харків. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2018. Вип. 132. С. 131–140.
22. Охорона праці у лісовому господарстві : навч. посіб. / О. В. Войналович, Є. І. Марчишина, Т. О. Зубко, В. М. Степанишин. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 569 с.
23. Площі пробні лісовпорядні. Метод закладання: СОУ 02.02-37-476:2006. [Чинний від 2007-05-01]. Київ: Мінагрополітики України, 2006. 32 с.
24. Пожежі у природних екосистемах. Київ, 2012. URL: http://undicz.dsns.gov.ua/files/2013/12/29/1.3_2012.pdf (дата звернення 20.03.2024)
25. Попович В. В. Еколого-техногенна небезпека сміттєзвалищ та наукові основи фітомеліоративних заходів їх виведення з експлуатації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. техн. наук. Київ, 2017. 42 с.
26. Попович В. В. Ієрархічний метод класифікації пожежної та аварійнорятувальної техніки для гасіння лісових пожеж в Україні. *Пожежна безпека*. 2012. № 20. С. 32–37.
27. Правила з охорони праці для працівників лісового господарства та лісової галузі. Затверджені Міністерством надзвичайних ситуацій від 13.07.2005, № 119. 35 с.
28. Про затвердження правил пожежної безпеки в лісах України: наказ Державного комітету лісового господарства України від 27.12.2004 № 278. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0328-05>.
29. Проєкт організації і розвитку лісового господарства ДП «Дубенське лісове господарство». Ірпінь, 2019. 179 с.
30. Санітарні правила в лісах України. Постанова КМ України від 26 жовтня 2016 № 756. *Офіційний вісник України*. 2016, № 26, С. 1027.
31. Ткач О. М. Тенденції виникнення пожеж у лісах Рівненщини. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.9. С. 84–89.

32. Цись П.М. Геоморфологія УРСР. Львів: Вид-во Львівського університету, 1962. 224 с.
33. Юрчук Л. П. Постпірогенні зміни лісових фітоценозів Шацького національного природного парку. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.15. С. 39–42.
34. Яворовський П. П. Лісові пожежі і заходи щодо видалення природних горючих матеріалів у лісових екосистемах. *Науковий вісник НУБіП України. Серія: Лісівництво та декоративне садівництво*. 2014. Вип. 198, Ч. 2. С. 71–78.
35. Яворовський П. П. Лісові пожежі і система заходів створення протипожежних заслонів у лісах України. *Науковий вісник НУБіП України. Лісівництво та декоративне садівництво*. 2014. Вип. 198, Ч. 1. С. 62–72.
36. IPCC Guidelines for national greenhouse gas inventories. Prepared by the National Greenhouse Gas Inventories Program; Eggleston H. S., Buendia L., Miwa K., Ngara T., Tanabe K. (eds). IGES, Japan, 2006. 237 p.
37. Kasischke E. S., Christensen N. L., Stocks B. J. Fire, global warming, and the carbon balance of boreal forests. *Ecol. Appl.* 1995. Vol. 5. P. 437–451.
38. Stevens W. R. Stickel on the measurement and interpretation of forest-fireweather in the Western Adirondacks. *Monthly Weather Review*. 1932. P. 25.
39. Szczygieł R., Ubysz B. Wpływ zmian klimatycznych na kształtowanie się zagrożenia pożarowego lasów w Polsce. *Leśne Prace Badawcze*. 2008. 30 s.
40. Zibtsev S. Ukraine forest fire report 2010. International Forest Fire News (IFFN). 2010. No 40. P. 61–75.